

CENTERNS SÄNKTA UNGDOMSLÖNER

– Omöjliggör eget boende

mp.se

miljöpartiet de gröna 

SÄNKER LÖNERNA MED EN TREDJEDEL

Avstå en tredjedel av lönen under ditt första år som anställd. Det är centerpartiets budskap till de ungdomar som gör allt för att ta sig in på arbetsmarknaden. Beskedet lämnades av centerpartiets ordförande, Maud Olofsson, under sitt huvudanförande den 5 februari på partiets kommundagar i Göteborg, 5–6 februari. Att unga ska nöja sig med två tredjedelar av lönen kallas av centern för avstampjobb.

Mot denna bakgrund har miljöpartiet gett Riksdagens utredningstjänst i uppdrag att ta fram underlag som gör det möjligt att räkna på vad en lönesänkning i den storleksordningen betyder för den enskilde. Den fråga som vi bad Riksdagens utredningstjänst besvara var:

Vad är minimilönen för ungdomar enligt några centrala avtal för dem som jobbar inom vård och omsorg, detaljhandel och hotell och restaurang?

Svaret redovisas i utredningstjänstens PM 2010-04-29, Dnr 2010:741.

HOTELL- OCH RESTAURANG, HANDELS OCH KOMMUNAL

I avtalen mellan Kommunalarbetareförbundet och Kommuner och Landsting fastslås att minimilönen är 15 300 kronor i månaden. Samma nivå finns i avtalet mellan Kommunalarbetareförbundet och föreningen Vårdföretagarna. Minimilönen gäller från det att ungdomen fyllt 19 år, det vill säga även för dem som är äldre än 19 år. Den största yrkesgruppen som berörs är undersköterskor.

I avtalet mellan Handelsanställdas förbund och detaljhandeln är minimilönen 17 325 i månaden för den som är 19 år.

I avtalet mellan Hotell- och Restaurangfacket och Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare är minimilönen 17 481 kronor i månaden för en den som fyllt 19 år.

EFFEKTER AV CENTERNS FÖRÄNDRINGAR

Med centerns förslag om att sänka ungdomslönerna med en tredjedel betyder det att ovan nämnda minimilöner förändras enligt följande:

	Kommunal	Handels	Hotell- o Restaurang
Nuvarande minimilön	15 300	17 325	17 481
Sänkt lön	-5 100	-5 775	-5 827
Återstående minimilön	10 200	11 550	11 654

För att få en korrekt bild av vad som händer har vi också räknat på nettoeffekten, det vill säga vad som blir kvar efter att inkomstskatten betalats. Vi har valt att utgå från vad som betalas i genomsnittlig kommunal och landstingskatt som enligt SCB är 31,56 kr 2010. Enligt Skatteverket ska tabell 32 användas för att göra skatteavdrag på en sammanlagd kommunal- och landstingskatt på 31,56 kronor. Det ger följande resultat med nuvarande minimilöner:

	Kommunal	Handels	Hotell- o Restaurang
Nuvarande minimilön	15 300	17 325	17 481
Skatteavdrag	-3 112	-3 725	-3 754
Återstående nettolön	12 188	13 600	13 727

Följande resultat gäller med centerns förslag, det vill säga att sänka lönerna med en tredjedel:

	Kommunal	Handeln	Hotell- o Restaurang
Sänkt minimilön	10 200	11 550	11 654
Skatteavdrag	-1 624	-2 031	-2 061
Återstående nettolön	8 576	9 519	9 593

Med dessa uträkningar kan vi konstatera att för den ungdom som börjar jobba som undersköterska med avtalad kommunal minimilön blir det en nettosänkning av lönen med 3 612 kronor i månaden. På helåret betyder det sammanlagt en nettolönesänkning på 43 344 kronor.

För den ungdom som börjar jobba inom detaljhandeln med avtalad minimilön innebär det en nettolönesänkning med 4 081 kronor i månaden. Räknat på helåret betyder det en nettosänkning på 48 972 kronor.

Den ungdom som börjar sin yrkeskarriär inom hotell- och restaurangnäringen med avtalad minimilön innebär det en nettolönesänkning på 4 134 kronor i månaden. På helåret blir det en sammanlagd nettolönesänkning på 49 609 kronor.

INTE MÖJLIGT MED EGET BOENDE

Att börja sitt första jobb är ofta förknippat med drömmen att flytta till eget boende. Att den möjligheten försämras med sänkt lön är förstås uppenbart. Mot den bakgrunden har vi undersökt Konsumentverkets kostnadsberäkningar för eget boende i förhållande till om man bor kvar hemma hos föräldrarna. Resultatet redovisas i nedanstående tabell:

Utgifter per månad	Bo hos föräldrar		Bo själv	
	Kvinna	Man	Kvinna	Man
Mat hemma, ej lunch 5 dagar i veckan	1240	1600	1340	1700
Förbrukningsvaror	60	60	100	100
Hemutrustning (inklusive dator)	210	210	520	520
Media, fast telefon, internet m.m.	230	230	840	840
Hyra el	1800	1800	4800	4800
Hemförsäkring	30	30	100	100
Summa hushållsutgifter	3570	3930	7700	8060
Att betala hemma	3570	3930		
Övriga utgifter				
Hygien (personligt)	370	310	370	310
Kläder/skor	530	530	530	530
Fritid (inklusive mobiltelefon)	540	540	540	540
Utelunch (20 ggr/månad)	1480	1480	1480	1480
Kollektiva lokalresor	680	680	680	680
Fackmedlemskap (inkl A-kassa)	520	520	520	520
Summa utgifter	4120	4060	4120	4060
Total kostnad	7690	7990	11820	12120

Källa: Konsumentverket, Koll på pengarna 2010.

Av tabellen framgår att kostnaden för eget boende ligger i paritet med vad som blir kvar efter skatt enligt nuvarande ovan redovisade minimilöner. För den ungdom som fått jobb och gått in på kommunals minimilöner går det i stort sett jämnt ut sedan hyra och andra nödvändiga utgifter är betalda. För dem som jobbar inom handels och hotell- och restaurangs nuvarande avtal blir det drygt 1 500 kronor över när det nödvändiga har betalats.

Däremot är det näst intill omöjligt att klara kostnaderna för eget boende om det blir som centern föreslår, det vill säga en tredjedels sänkning av lönen under första året som anställd. Då klarar man att göra rätt för sig som boende hemma hos föräldrarna, men inte så mycket mer. För den unga kvinna som börjar jobba med kommunals minimiavtal blir det cirka en tusenlapp över när allt är betalt som hemmaboende hos föräldrarna, enligt centerns förslag. Om den unga kvinnan istället börjar jobba inom handeln eller hotell och restaurang blir det cirka 2 000 kronor i månaden över när det nödvändiga är betalt.

INGEN VALFRIHET

Slutsatsen blir att med nuvarande minimiavtal finns det valfrihet till frågan om huruvida unga personer som kommit ut på arbetsmarknaden ska välja eget boende eller stanna kvar i barndomshemmet med föräldrar och eventuella syskon. För den som väljer eget boende blir det förvisso ekonomiskt tufft, men det är fullt möjligt.

Med centerns system, så kallat avstampjobb med cirka 33 procents lägre lön, existerar inte valfriheten. Då är det bara att stanna kvar hos föräldrarna och hoppas att man efter det första året med sänkt lön har jobbet kvar och därmed kunna få sin lön höjd till en nivå som ger friheten att själv kunna välja egen bostad.